

Adjektivbøyning

Bøyning av regelrette adjektiv

Hovedmønster:				
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	Flertall/bestemt form	Regel
god	god	godt	gode	adj. får -t i intetkjønn og -e i flertall
Andre vanlige mønstre:				
norsk	norsk	norsk	norske	nasjonalitetsadj. som ender på -sk får ikke -t i intetkjønn
praktisk	praktisk	praktisk	praktiske	adj. som ender på -isk får ikke -t i intetkjønn
ekte	ekte	ekte	ekte	adj. som ender på -e, bøyes likt i alle former
vennlig	vennlig	vennlig	vennlige	adj. som ender på -ig, får ikke -t i intetkjønn
tykk	tykk	tykt	tykke	adj. som ender på to like konsonanter, mister den ene i intetkjønn
oppskjørtet	oppskjørtet	oppskjørtet	oppskjørtede el. oppskjørtete	adj. som ender på -et får endelsen -ede eller -ete i flertall; alle entallsformene er like
makaber	makaber	makabert	makabre	adj. som ender på -er, -en og -el, mister en e i flertall og i best. form, og to like konsonanter forenkles
lunken	lunken	lunkent	lunkne	
gammel	gammel	gammelt	gamle	
fast	fast	fast	faste	adj. som ender på konsonant + -t, får ikke en ekstra -t i intetkjønn
absurd	absurd	absurd	absurde	mange adj. som slutter på -d, får ikke -t i intetkjønn
Unntak fra disse reglene:				
Ubest. form entall	Best. form entall	Ubest. form flertall	Best. form flertall	<i>liten</i> har spesiell bøyning
en liten gutt	den lille gutten	små gutter	de små guttene	
ei lita jente	den lille jenta	små jenter	de små jentene	

et lite hus	det lille huset	små hus	de små husene	
en annen klasse	den andre klassen	andre klasser	de andre klassene	<i>annen</i> har spesiell bøyning
ei anna jente	den andre jenta	andre jenter	de andre jentene	
et annet sted	det andre stedet	andre steder	de andre stedene	

Bøyning av adjektiv i bestemt form

Hankjønn den pene mannen	Hunkjønn den pene jenta	Intetkjønn det pene barnet	Flertall de pene ansiktene	Når adjektivet står foran et substantiv i bestemt form, får også adjektivet bestemt form. Bestemt form er identisk med flertallsformen av adjektiv (se skjemaet ovenfor).
denne pene mannen	denne pene jenta	dette pene barnet	disse pene ansiktene	Påpekende pronomen gjør at adjektivet får bestemt form.
mannens pene kone	jentas pene hund	barnets pene mor	ansiktens pene trekk	Etter genitiv (-s) står adjektivet i bestemt form. Merk at substantivet står i ubestemt form.
Martes pene veske				Ved navn i genitivsform står adjektivet i bestemt form og substantivet i ubestemt form.
Hennes pene mann				Ved eiendomspronomen står adjektivet i bestemt form og substantivet i ubestemt form.

Gradbøyning av adjektivet

Vi kan bøye de fleste adjektiv i positiv, komparativ og superlativ. Dette gjør vi for å *sammenligne*.

Regelrett gradbøyning:			
positiv	komparativ	superlativ	-ere (komparativ) og -est (superlativ) er de vanligste
pen	penere	penest	
fin	finere	finest	

klar	klarere	klarest	endelsene i gradbøyning
Uregelrett gradbøyning:			
få	færre	færrest	Noen adjektiv får uregelrett gradbøyning.
gammel	eldre	eldst	
god	bedre	best	
lang	lengre	lengst	
liten	mindre	minst	
mange	flere	flest	
mye	mer	mest	
stor	større	størst	
tung	tyngre	tyngst	
ung	yngre	yngst	
vond/dårlig	verre	verst	
Noen grupper adjektiver bøyes med <i>mer</i> og <i>mest</i>. Dette gjelder ved slike adjektiv:			
praktisk	mer praktisk	mest praktisk	de fleste adj. som slutter med -isk, og de med mer enn én stavelse
kjent	mer kjent	mest kjent	partisipp av verb
berømt	mer berømt	mest berømt	
blomstrete	mer blomstrete	mest blomstrete	adj. på -et(e)
levende	mer levende	mest levende	adj. som slutter på -ende
moderne	mer moderne	mest moderne	en del adj. som slutter på -e
interessant	mer interessant	mest interessant	lange adj.

Dannelse av adjektiv

Å lage adjektiv av verb og substantiv

Vi kan lage adjektiv av verb og substantiv ved å legge en endelse til ordet. Her følger en oversikt over hvordan adjektiv dannes (hvilke endelser adjektivene har). På nettsiden kan du se en liste over alle adjektivene/partisippene som forekommer i *Opp og fram!* grunnbok.

ENDELSE PÅ ADJEKTIVET	SUBSTANTIV	VERB	ADJEKTIV / PARTISIPP
forskjellig fra verbet og subst.	glede	glede	glad
uten endelse	varme	varme	varm
-lig	liv	leve	livlig; levelig
-isk	kritikk	kritisere	kritisk
-som	strev	streve	strevsom
-full	forståelse	forstå	forståelig

-løs	hjelp	hjelp	hjelpeløs
-fri	gjest	gjeste	gjestfri
-el	svimle	svimmelhet	svimmel
-en	modenhet	modnes	moden
-ete	krangel	krangle	kranglete
-ende (presens partisipp)	dans	danse	dansende
-et/-t (perfektum partisipp)	forandringbruk	forandrebruke	forandretbrukt

Man – ens

Når vi uttaler oss om mennesker generelt, uten å tenke på bestemte personer, kan vi bruke *man* eller *en*.

Både *man* og *en* kan brukes som subjekt:

Når man/en er sliten, er det godt å legge seg og hvile litt.

Man kan bare brukes som subjekt. *En* kan også brukes som objekt:

Man bør ikke høre på alt det folk sier til en.

Eieformen av *en* er *ens*: *Det er fint når ens egne barn gjør det godt på skolen. (Man har ingen eieform.)*